

2024 YILI GELİR VERGİSİ BEYANI (2023 TAKVİM YILINDA ELDE EDİLEN GELİRLER İÇİN)

RSM Turkey Yeminli
Mali Müşavirlik A.Ş.

Maslak Office Building,
Sümer Sokak, No 4, Kat 2,
34485, Maslak, İstanbul

T +90 212 370 0700
F +90 212 274 1817

www.rsmtr.com

Sirküler No: 2024/22
İstanbul, 06.03.2024

Bu sirkülerimizde, tam mükellef gerçek kişiler tarafından **2023** takvim yılında elde edilen “menkul ve gayrimenkul sermaye iradı”, “değer artış kazancı”, “ücret geliri” gibi bazı gelir unsurlarının **2024** yılı **Mart** ayında yapılacak beyanıyla ilgili gerekli açıklamalara yer verilmektedir.

2023 yılında elde edilen gelirler için yıllık gelir vergisi beyannamesi bu yılın **Mart ayında** (01 Nisan tarihine kadar) verilecektir.

I. MENKUL SERMAYE İRADLARININ BEYANI:

1) Temettü Gelirleri (Yurt içi-Yurt dışı):

Kar payı (temettü geliri) elde eden gerçek kişiler belli hadleri geçtikleri zaman beyanname vermek zorundadır.

Gelir Vergisi Kanunu'na göre; tam mükellef kurumlardan elde edilen kar paylarının yarısı gelir vergisinden istisna edilmekte ve toplam temettü üzerinden yapılan stopajın tamamı, beyan edilen temettü üzerinden hesaplanan yıllık gelir vergisinden mahsup edilmektedir. (G.V.K madde 22/3).

Buna göre;

2023 yılında elde edilen %50 istisna sonrası kar payı tutarı **150.000.- TL**'yi aşıyorsa bu gelir için beyanname verilecektir. Beyannamede, kar dağıtan şirketçe yapılan **%10** stopaj dikkate alınarak net temettüden brüte gidilmeli ve brüt temettü gelirinin yarısı dikkate alınmalıdır.

Yıllık beyan haddinin (150.000.- TL) aşılp aşılmadığının tespitinde; brüt temettü gelirlerinin, diğer menkul sermaye iratlarının (Örnek: Hazine Bonosu veya Euro Bond Faizi), gayrimenkul sermaye iratlarının ve değer artış kazançlarının birlikte toplam tutarının dikkate alınması gerekmektedir.

2023 yılı içinde elde edilen gelir sadece pay senedi kar payından ibaret ise, 2023 yılı içinde yıllık beyan haddi **150.000.-TL**'sinin iki katı olan **300.000.-TL**'sinden daha fazla brüt temettü geliri elde edilmediği sürece yıllık beyan zorunluluğu bulunmamaktadır. Başka bir ifade ile beyanda bulunmak için 2023 yılında tahsil edilen net kar payının **270.000.-TL**'sini aşmış olması gerekir.

Beyan haddi olan 150.000.- TL'yi aşan kar payı elde edildiğinde yapılacak vergilemeye örnek aşağıda verilmiştir.

Örnek:

Alınan NET Temettü	765.000.- TL
Kar Dağıtan Şirketçe Yapılan Vergi Stopajı	85.000.- TL
Brüt Temettü	850.000.- TL
% 50 İstisna	(-) 425.000.- TL
Vergiye Tabi Gelir	425.000.- TL
Hesaplanan Vergi	105.150.- TL
Mahsup (Stopajın tamamı)	(-) 85.000.- TL
Ödenecek Vergi	20.150.- TL

Görüldüğü üzere yıllık beyannamede 20.150.-TL ödenecek vergi çıkmaktadır.

Bu örnekte avantaj yaratan husus şudur: Elde edilen gelirin yarısı için vergi istisnası vardır. Ancak vergi beyanında, kar dağıtan **tam mükellef** şirketçe yapılan vergi stopajının tamamı mahsup edilmektedir. Mahsup edilen kar payı stopajı nedeniyle beyan sonucu ödenecek vergi azalmaktadır.

Bu hususlar şirket yönetim kurulu üyeliği sebebiyle, şirketin esas sözleşmesi uyarınca yönetim kurulu üyelerinin aldığı kar payları için de geçerlidir.

Öte yandan belirtmeliyiz ki; **yurt dışı şirketlerden** elde edilen temettü gelirlerinin de **8.400.-TL'yi** geçmesi halinde tamamının beyanı gerekmektedir.

Zira, Gelir Vergisi mevzuatımıza göre; Türkiye'de yaşayan kişiler **tam mükellef** statüsündedir. Buna göre, prensip olarak gerek Türkiye'de elde edilen gelirler, gerekse yurt dışında elde edilen gelirler yıllık gelir vergisi beyanına tabidir.

Yurt içi -Yurt dışı gelir toplamı yıllık beyanname ile Mart ayında Türkiye’de kişinin ikametgahının bulunduğu vergi dairesine beyan edilir ve **%40 oranına kadar vergi ödenir.**

Bu sebeple, yurt dışındaki şirketlerden elde edilen temettüler, her hâlükârda Türkiye’de yıllık Gelir Vergisi beyanına tabidir. **Ayrıca, Türkiye’deki şirketlerden alınan kar paylarından farklı olarak, yurt dışından alınan temettülerde yukarıda belirtilen %50 vergi istisnası imkânı da yoktur.**

Bir takvim yılı içinde elde edilen toplam tutar 2023 yılı için 8.400 TL’sini geçmiyor ise beyan yapılmaz. Bu tutarı geçtiğinde de alınan kar payının tamamı vergiye matrah olur. Yurt dışında, kar payı ile ilgili bir vergi ödenmiş ise bu tutar Türkiye’de hesaplanan vergiden mahsup edilir.

AYRICA, yapılan yeni bir düzenleme ile kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen kâr paylarının yarısı, bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az %50’sine sahip olunması ve kâr payının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye’ye transfer edilmesi şartıyla gelir vergisinden müstesnadır. (G.V.K madde 22/4).

2) Mevduat Faizi, Yatırım Fonu, Türev Ürünler ve Yurt Dışında Elde Edilen Faiz Gelirleri (off-shore kazançları):

2023 yılında elde edilen ve yurt içinde tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan TL ve/veya döviz “**mevduat faizi**” ve “**repo gelirleri**” ile her türlü “**yatırım fonu gelirleri**” tutarları her ne olursa olsun beyan dışı olup, varsa bu gelirler üzerinden yapılan **stopajlar nihai vergi** olacaktır. (**G.V.K Geçici Madde 67**)

Türkiye’de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsasında (BİST VİOP) yapılan işlemlerden elde edilen gelirlerde de yıllık beyan söz konusu değildir. BİST VİOP dışında türev ürünlerden elde edilen gelirlerde banka ve aracı kurumlarca %10 oranında stopaj yapılır. Bu gelirler için de yıllık gelir vergisi beyanı yoktur.

Ancak, tevkifata tabi olmayan ve **8.400.-TL’yi aşan** menkul sermaye iratları ise yıllık gelir vergisi beyanına tabi bulunmaktadır.

Bu nedenle, yurt dışı bankalardan (**off shore bankalar dahil**) elde edilen mevduat faiz gelirleri, repo gelirleri veya yurt dışı menkul kıymetlerden (**yabancı ülke bonoları gibi menkul kıymetlerden, yurt dışı yatırım fonlarından**) elde edilen faizler 8.400.-TL’den fazla ise yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecektir. Eğer bir yıl boyunca alınan toplam faiz 8.400.-TL’den az ise beyan edilmeyecektir.

II. GAYRİMENKUL SERMAYE İRADLARININ BEYANI:

Gayrimenkul sermaye iratlarının beyanına ilişkin olarak dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıdaki gibidir.

2023 yılında elde ettiği konut (mesken) kira geliri, istisna tutarı olan **21.000.- TL**' sini aşanlar, aşan kısmı beyan edeceklerdir. Gelir, bu tutarın altında ise beyan söz konusu olmayacaktır.

- Ayrıca, 21.000.-TL ve üzerinde konut kira geliri elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 2023 yılı için 550.000.-TL'yi aşanlar 21.000.-TL'lik istisnadan yararlanamazlar.
- Kira gelirinin yanında ticari, zirai veya mesleki kazancını beyan etmek zorunda olanlar 21.000.-TL'lik istisnadan yararlanamazlar.
- İstisna tutarına tekabül eden gerçek giderler matrahtan indirilmez. Götürü gider yönteminde ise “%15'lik götürü gider”, istisna uygulanan hasıllardan itibaren düşülerek matrah bulunur.
- İşyeri kira gelirleri üzerinden vergi kesintisi yapılanlardan, 2023 yılında elde ettiği kira gelirlerinin brüt tutarı **150.000.-TL**'sini aşanlar kazançlarının tamamını beyan edecekler ve kesilen vergileri hesaplanacak vergilerden mahsup edeceklerdir.
- Beyan haddinin (150.000.-TL) aşılmış aşılmadığının tespitinde; tevkifata tabi tutulmuş gayrimenkul sermaye iratları, menkul sermaye iratları (Örn: Hazine Bonosu, Euro Bond faizi, şirket temettü geliri) ve değer artış kazançları birlikte dikkate alınarak, bulunacak toplam tutarın esas alınması gerekmektedir.
- İşyerini, vergi kesintisi yapma zorunluluğu olmayan basit usulde vergiye tabi mükelleflere kiralayanlar, kira geliri **8.400.-TL**'sini geçerse, elde ettikleri bu kira gelirini beyan edeceklerdir. Bu durumda, bu tutar 150.000.-TL'lik “beyan sınırı” hesabında da dikkate alınacaktır. 8.400.-TL aşılmadığı takdirde bu tutar “beyan sınırı” hesabında dikkate alınmayacaktır.
- Kiracısı tarafından stopaja tabi tutulmuş bulunan ve 2023 yılı kesinti dahil brüt tutarı 150.000.-TL'yi aşmayan işyeri kira gelirleri ile 2023 yılı tutarı 21.000.-TL'sini aşmayan konut kira gelirleri için beyanname verilmeyecektir.
- 150.000.-TL'lik sınırın tespitinde, işyeri ve konut kira gelirleri, 21.000.-TL'lik konut istisnası düşüldükten sonra birlikte dikkate alınacaktır.
- Eşler ve çocukların kira gelirleri ayrı beyanname ile beyan edilecektir.

- Vergi beyannamesi, 01 Nisan tarihine kadar verilecek ve tahakkuk eden verginin ilk taksiti 01 Nisan tarihinde, ikinci taksiti Temmuz ayında ödenecektir.
- Üzerinden vergi stopajı yapılan işyeri kira gelirin beyanı halinde, yapılan kesintinin mahsup edilebilmesi için kesinti yapandan (kiracıdan) vergilerin ödendiğine ilişkin bir yazı alınarak beyannameye eklenecektir. Beyannameye iade çıkması halinde ise, buna ilaveten kesilen vergilerin yatırıldığına ilişkin “vergi tahsil alındıları” da, verilecek beyannameye eklenecektir.
- Konut kira gelirleri beyan edilmez veya eksik beyan edilirse, 21.000.-TL’lik istisna hakkı kaybedilir.
- Ticari, zirai veya mesleki kazancını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar ile istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı Gelir Vergisi Kanunu 103 üncü maddede yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı aşanlar (2023 için bu rakam 550.000.- liradır) 21.000.- liralık istisnadan faydalanamazlar.
- Beyan edilmediği tespit edilen kira geliri için mükellef adına iki kat usulsüzlük cezası kesilir. Tespit edilen kira geliri üzerinden, gelir vergisi ile vergi zıyaı cezası hesaplanır. Ayrıca, gecikilen her ay için gecikme faizi ödenir.
- **Emsal kira bedeli esası:** Kiraya verilen mal ve hakların kira bedelleri emsal kira bedelinden düşük olamaz. Bedelsiz olarak başkalarının intifasına bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır. Bina ve arazide emsal kira bedeli, yetkili özel mercilerce veya mahkemelerce takdir veya tespit edilmiş kirası, bu suretle takdir veya tespit edilmiş kira mevcut değilse Vergi Usul Kanunu’na göre belirlenen vergi değerinin % 5’idir.
- Ancak aşağıdaki hallerde emsal kira bedeli esası uygulanmaz:
 - Boş kalan gayrimenkullerin muhafazaları maksadıyla bedelsiz olarak başkalarının ikametine bırakılması;
 - Binaların mal sahiplerinin usul, füru veya kardeşlerinin ikametine tahsis edilmesi (Usul, füru ve kardeşlerden her birinin ikametine birden fazla konut tahsis edilmiş ise bu konutların yalnız birisi hakkında emsal kira bedeli hesaplanmaz. Kardeşler evli ise eşlerden sadece biri için emsal kira bedeli hesaplanmaz)
 - Mal sahibi ile birlikte akrabaların da aynı evde veya dairede ikamet etmesi.

Örnek :

Tamamı üzerinden tevkifat yapılmış olan 2023 yılı gelirleri aşağıdaki gibidir.

Birinci işverenden alınan ücret	1.500.000.- TL
İkinci işverenden alınan ücret	100.000.- TL
İşyeri kira geliri (Brüt)	200.000.- TL

Ücret gelirleri toplamı 1.900.000- lirayı ve ikinci işverenden alınan ücret geliri 150.000.- lirayı aşmadığı için ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

İşyeri kira geliri ise 2023 yılı için geçerli olan 150.000.-TL'lik beyanname verme sınırını aştığından mükellef sadece işyeri kira gelirini beyan edecektir.

Kira Gelirlerinde Vergi Matrahı

Kira gelirleri yıllık beyanname ile bildirilecek ise bu durumda vergiye tabi matrahın nasıl hesaplanacağı konusunda dikkat edilmesi gereken hususlar önem kazanmaktadır.

Kira geliri vergi hesabında net gelire ulaşmak için ya götürü gider uygulaması yapılır, ya da gerçek giderler esas alınır.

Götürü gider uygulamasında, hem konut hem de işyeri kira gelirlerinde geçerli olan bu avantaj sayesinde, kira gelirleri toplamının %15'i oranında "götürü gider indirimi" hakkı vardır. Ticari işletmede ve şirketlerde bu imkân yoktur. Dolayısıyla gerçek kişiler bu sayede, kira gelirlerinin %85'i üzerinden vergi öderler. Bu husus, şirketlere göre gerçek kişiler için bir avantajdır.

Kişiler, "**götürü gider usulü**" yerine, "**gerçek gider usulü**"nü tercih edebilir. Bu durumda; gayrimenkul kredi ile alınmışsa, kredi için ödenen faizler gider olarak dikkate alınır. Ayrıca bu usulde, kirada oturulan evin kira tutarı, emlak vergileri, sigorta gideri, bakım onarım gideri, iktisaptan itibaren 5 yıl boyunca konut olarak kiraya verilen gayrimenkulün alış bedelinin %5'i, yıllık %2'lik bina amortisman gideri ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 74. maddesinde sayılan diğer giderler de dikkate alınır. (www.gib.gov.tr).

Hangi gider yönteminin seçileceğine avantajlara bakarak karar vermek gerekir. Diğer bir ifade ile, gider yönteminin seçimine dikkat edilmeli, **hangisi avantajlı ise** o seçilmelidir. Zira götürü gider usulünü seçenler, yasa gereği bu tercihten 2 yıl geçmedikçe geri dönemezler.

Örneğin; kredi ile ev alıp kiraya veren bir kişi yanlışlıkla veya yetersiz bilgi sebebiyle ilk yıl için götürü gider uygulamışsa, hem ilk yıl için gereksiz yere ödemiş olduğu vergiyi geri isteyemez, hem de ikinci yıl yine gereksiz yere vergi öder.

Örnek:

2023 yılında elde edilen gelirler, aşağıdaki gibi, konut-işyeri kira gelirleri ile ücret, mevduat faizi ve yatırım fonu gelirinden oluşsun:

- Konut kira geliri: 200.000 TL
- İşyeri kira geliri: 300.000 TL (Brüt Gelir),
- Ücret: 1.500.000 TL (Tek şirketten),
- Mevduat faizi: 165.000 TL
- Yatırım fonu geliri: 100.000 TL
- Toplam Gelir: 2.265.000 TL

Yurt içi banka mevduat faizi ile yatırım fonu gelirleri, sadece stopaj suretiyle vergiye tabi olduğundan her hal ve takdirde yıllık beyana dâhil olmayacaktır. Ücret geliri de bir işyerinden alındığı ve 1.900.000.- liralık beyan sınırının altında kaldığı için yine yıllık beyan kapsamında değildir.

Kira gelirleri ise beyan sınırını geçtiği için beyanname ile zorunlu olarak bildirilecektir. Kişinin yukarıda belirtilen yıllık gelir toplamı 550.000 TL'den fazla olduğu için 21.000.- TL'lik konut kira istisnası uygulanamayacaktır. Kira gelirlerinin vergiye tabi net tutarının bulunmasında, %15 oranında "götürü gider yöntemi" tercih edilmiştir.

Gelir Vergisi beyanı şöyle olacaktır:

- Kira geliri toplam : 500.000
 - Konut kirası: 200.000
 - Dükkân kirası: 300.000
- Götürü gider indirimi : (75.000)
- Net gelir : 425.000
- Hesaplanan vergi : 105.150
- Dükkân kirası stopaj mahsubu : (60.000)
- Ödenecek vergi : 45.150

Görüldüğü gibi bu örnekte, elde edilen 500.000.-TL'lik toplam kira gelirinden, stopaj mahsubu sebebiyle 45.150.-TL Gelir Vergisi ödemesi söz konusu olmaktadır. 60.000.-TL'lik vergi stopajı ise kiracı tarafından Vergi Dairesi'ne yatırılmıştır.

III. ÜCRET GELİRLERİNİN BEYANI:

7194 sayılı Kanunla ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde, 2020 yılından itibaren uygulanmak üzere önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Buna göre, 2023 yılında tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde edenlerin;

- Tek işverenden elde ettikleri ücret gelirleri toplamının GVK.103'üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2023 yılı için 1.900.000.-TL) aşması,
- Birden fazla işverenden aldıkları ücretler toplamının, birinci işverenden alınanlar dahil gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2023 yılı için 1.900.000 TL) aşması,
- Birden fazla işverenden alınan ücretler toplamı gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2023 yılı için 1.900.000.-TL) aşmamakla birlikte, birinciden sonraki işverenden alınan ücretler toplamının gelir vergisi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2023 yılı için 150.000.-TL) aşması,

halinde, söz konusu ücret gelirleri yıllık beyanname ile beyan edilecektir.

Birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı ücretli tarafından serbestçe belirlenecektir.

Beyan sınırının belirlenmesinde, ücretlerin yıl sonundaki matrahları toplamı dikkate alınır. Başka deyişle brüt ücret geliri değil, düzenlenen bordrolardaki vergi matrahı toplamı esastır. (Aralık ayı bordrosundaki kümülatif yıllık vergi matrahı tutarı)

Tevkifata tabi tutulmamış ücret gelirleri tutarı ne olursa olsun, yıllık beyannameyle beyan edilecektir.

Ücret gelirlerinin beyana tabi olma durumu kendi içinde değerlendirilecek olup, diğer gelirlerin bulunması halinde bu gelirler hesaplama dahil edilmeyecektir. Başka deyişle; diğer gelirlerin beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde de ücret gelirleri dikkate alınmayacaktır.

Tek işverenden elde ettiği ücret gelirini beyan etmek zorunda kalan mükellefler için ek bir vergi çıkmamaktadır. Çünkü; yıl içinde kendisinden tevkif yoluyla kesilen vergiler aynı tarifeye göre vergilendirilerek ödenmiş olup, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden yıl içinde stopaj yoluyla ödenen vergiler mahsup edilebilecektir.

Ücret gelirleri için yıllık beyanname verilmesi durumunda; GVK. 89'uncu maddesinde yer alan mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigorta primleri ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri, eğitim ve sağlık harcamaları ile bağış ve yardımların beyan edilen gelirden indirim konusu yapılması mümkündür.

Bu durumda; tek işverenden elde ettiği ücret gelirini beyan etmek zorunda kalan ve yukarıda sayılan giderleri bulunan mükelleflerin vergi iade hakkı doğacaktır. Söz konusu tutar Gelir Vergisi beyannamesinin verilmesini takiben Vergi Dairesi'nden geri istenecektir.

Örnek :

Mükellef (A), 2023 yılında iki ayrı işverenden ücret geliri elde etmekte olup, ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birinci işverenden alınan ücret	1.500.000.- TL
İkinci işverenden alınan ücret	800.000.- TL.

Mükellef (A), toplamda 1.900.000 TL üzerinde ücret geliri elde ettiğinden, her iki ücretin toplamı olan 2.300.000 TL üzerinden yıllık gelir vergisi beyannamesi verecektir.

Örnek :

Mükellef (A), 2023 yılında üç ayrı işverenden ücret geliri elde etmekte olup, ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birinci işverenden alınan ücret	1.000.000.- TL
İkinci işverenden alınan ücret	100.000.- TL
Üçüncü işverenden alınan ücret	80.000.- TL

Mükellef (A)'nın, toplam yıllık ücret geliri 1.900.000 TL'nin altında kalmakla birlikte; ikinci ve üçüncü işverenlerden aldığı ücretlerin toplamı (100.000+80.000 = 180.000) 150.000 TL'nin üzerindedir. Bu durumda; birinci işverenden alınan ücret de dahil edilerek 1.180.000 TL üzerinden beyanname verilecektir.

Örnek :

Mükellef (A), 2023 yılında üç ayrı işverenden ücret geliri elde etmekte olup, ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birinci işverenden alınan ücret	1.800.000.- TL
İkinci işverenden alınan ücret	70.000.- TL
Üçüncü işverenden alınan ücret	60.000.- TL

Mükellef (A)'nın, birinci işverenden aldığı ücret 1.900.000.-TL'nin altında kalmakta, ayrıca, birinciden sonraki işverenlerden alınan ücretler toplamı da (70.000+60.000 = 130.000) 150.000.-TL'yi aşmamaktadır. Ancak; tüm işverenlerden aldığı yıllık ücretler toplamı (1.800.000+70.000+60.000 = 1.930.000) 1.900.000.-TL'yi geçtiğinden, tamamı beyana tabi tutulacaktır.

IV. SAİR KAZANÇ VE İRATLARIN BEYANI :

1) Pay Senedi ve Kamu Kağıtlarının Alım-Satım Kazançlarının Beyanı :

Bu bölümde, Gelir Vergisi Kanunu **geçici 67.madde** kapsamına girmeyen ve dolayısıyla yıllık beyan konusu olan hususlar ele alınacaktır.

Gelir Vergisi Kanunu **geçici 67.madde** kapsamına girenler ise sadece stopaj suretiyle vergilendirilmekte ve yıllık gelir vergisi beyanına tabi tutulmamaktadır.

- BİST'te işlem görmeyen tam mükellef kurumlara ait pay senetlerinin iki yıl elde tutulduktan sonra satışı gelir vergisinden istisnadır.
- Yurt dışında kurulmuş şirketlere ait pay senetlerinin alım satımında ise herhangi bir süre söz konusu değildir. Alım-satım kazancı vergiye tabidir.

- **İvazsız olarak** iktisap edilen pay senetlerinin elden çıkarılmasındaki kazançlar vergiden **istisnadır**.
- Ne kadar süre ile elde tutulmuş olursa olsun, itfa tarihinden önce elden çıkarılan kamu kâğıtlarından (örnek yurt dışı ihraçlı Euro Bondlar) elde edilen ve enflasyondan arındırılmış alım-satım kazançları vergiye tabidir.
- Yıl içinde **pay senedi ve/veya kamu kâğıdı** gibi birden fazla menkul kıymetin alınıp satılması halinde bunların kazancının **birlikte** hesaplanması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, kar ve zararlar mahsup edilerek net kazanç bulunur.

Pay senedi ve kamu kâğıtlarının alım-satım kazançlarında, kazancın enflasyondan arındırılması; “**Maliyetin artırılması = Yİ-ÜFE endekslemesi (TEFE)**” yöntemi ile yapılmaktadır. Burada “enflasyon indirimi oranı” uygulaması söz konusu değildir. (Pay senetlerinin maliyeti, menkul kıymetin elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere satın alındığı aydan itibaren, her ay için TEFE oranında artırılır.) **(G.V.K mükerrer madde 81)**

TEFE endekslemesinin yapılabilmesi için artış oranının **% 10 veya üzerinde** olması şarttır.

2) Gayri menkul ve Diğer Malların Alım-Satım Kazançları:

- **5 yıldan** daha kısa süre elde tutulan gayrimenkullerin satışı halinde elde edilen kazanç **55.000.- TL’yi** aşıyorsa bu kazanç vergiye tabi tutulacak olup, kazancın **55.000.-** lirası (2023 yılı için) vergiden istisnadır. **01.01.2007 tarihinden önce** iktisap edilen gayrimenkuller için elde tutma süresi **4 yıldır**.
- Gayrimenkul satışlarında devamlılık ve sıklık söz konusu ise burada **ticari kazanç** olarak değerlendirme yapılabilir. Bu durumda yıllık gelir vergisi beyanı gündeme gelebilir.
- Gayrimenkullerin satışından elde edilen kazanç tutarı; satış hâsılatı ile maliyet bedeli arasındaki fark olarak dikkate alınacak ve maliyet bedeli ilgili kıymetin elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü’nce belirlenen “Maliyetin artırılması = Yİ-ÜFE endekslemesi (TEFE)” yöntemi ile artırılarak tespit edilecektir. 01.01.2006 tarihinden sonra iktisap edilen gayri menkullerde endeksleme yapılabilmesi için artış oranının %10’nu geçmesi şarttır.

Gayrimenkullerin yanı sıra, ayrıca;

Gelir Vergisi Kanunu 70. maddede yazılı haklar,

- Telif hakları ve ihtira beratları,
- Ortaklık hakları ve paylarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar da gelir vergisine tabi bulunmaktadır.

- TEFE endekslemesine göre bulunan maliyet bedeli ile satış hasılatı arasındaki fark 2023 yılı için **55.000- TL'yi** aşarsa elde edilen kazancın 55.000.- TL'yi aşan kısmı 2024 yılında beyan edilecektir.
- Enflasyondan arındırılmış tutarı 55.000.- TL'yi aşan kazançların 55.000.- TL'ya kadar olan kısmı vergiden istisna olup beyannameye dahil edilmeyecektir.
- 55.000.-TL'lik istisna, her bir işlem için ayrı ayrı uygulanmayacak olup, G.V.K mükerrer madde: 80 kapsamındaki bütün işlemler nedeniyle ortaya çıkan vergiye tabi kazancın toplamına uygulanacaktır.

V. YURT DIŞINDA ELDE EDİLEN GELİRLERİN BEYANI:

Vergi mevzuatımıza göre; “**tam mükellef**” statüsündeki gerçek kişilerce **yurt dışında elde edilen** gelirlerin Türkiye’de “yıllık beyan” esasında beyan edilmesi ve ilgili yıllardaki tarife üzerinden %15’ten başlanarak %40’a kadar vergisinin ödenmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda yurt dışı finansal piyasalardan elde edilen aşağıdaki gelirler yıllık vergi beyanı kapsamında olup, gelir vergisine tabidir.

- Yurt dışındaki Bankalardan alınan mevduat faizi, repo faizi,
- Türkiye Hazinesi’nin çıkardığı Euro Bond faiz gelirleri ve satış kazançları,
- Türk özel sektör şirketlerinin yurt dışında ihraç ettiği tahvillerin faiz gelirleri ve satış kazançları,
- Yabancı devletler ile yurt dışında kurulmuş şirketlerin çıkardığı bonoların faiz ve satış kazançları,
- Yabancı ülkelerdeki şirketlerin pay senetlerinden elde edilen kar payları ile pay satış kazançları,
- Yabancı ülkelerde kurulmuş olan yatırım fonları gelirleri,
- Yabancı ülkelerdeki vadeli işlemler ile türev ürünlerden elde edilen gelirler (Yurt dışındaki finansal kuruluşlarda yapılan Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri, Yurtdışı Fark Kontratları ve benzeri diğer vadeli işlem/türev ürün kazançları),
- Yabancı ülkelerdeki yapılandırılmış ürünlerden elde edilen gelirler,
- Kontrol hisseleri Türkiye’de yerleşik kişilere ait ve vergi cenneti olan ülkelerde kurulu şirket veya fonlardan temettü dağıtılmamış olsa dahi elde edilmiş sayılan kazançlar (Kontrol Edilen Yabancı Kurum=CFC uygulaması),

Yukarıda belirtilen, faiz ve kar payı gibi gelirler (Menkul Sermaye İradı) açısından mevzuatımızda bir beyan haddi vardır. Buna göre bir takvim yılı içinde yurt dışındaki banka hesaplarından faiz geliri veya yurt dışındaki şirketlerden temettü gelirleri toplamı 8.400.-TL'sini geçmiyor ise beyan yapılmaz. Bu tutarı geçtiğinde de gelirlerin tamamı vergiye matrah olur.

Yurt dışında elde edilen gelirler Türkiye'ye getirilsin veya getirilmesin, eğer yurt dışı kazanç kişinin o ülkedeki banka hesabına geçmişse Türkiye'de yıllık gelir vergisi beyanına tabi olacaktır. Çünkü yurt dışında tasarruf meydana gelmiştir ve kişi bunu istediği zaman yurda transfer edebilir. Örneğin, ABD Hazine Bono faiz kupon tahsilatı kişinin yabancı ülkedeki banka hesabına geçmiş ise bu para Türkiye'ye transfer edilmese dahi vergiye konu olacaktır. Ancak, kişinin iradesi dışındaki sebeplerden Türkiye'deki hesaplara intikal yapılamıyor ise gelirin elde edilmesi kişinin bunlara tasarruf edebildiği yıl itibarıyla gerçekleşir.

Türkiye'de vergilendirme safhasında yurt dışında ödenmiş vergiler var ise bu tutarlar, Türkiye'de çıkan vergiden mahsup edilir. Böylece mükerrer vergileme yapılmamış olur.

Bilgilerinize Sunulur.

Saygılarımızla.

RSM Turkey Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.
Member of RSM International